

คุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น***

Characteristics of Teaching Professional Experience of Higher Education Student of Faculty of Education Khon Kaen University

วรรณิกา ศุภชัยพงศ์*, คณิงนิจ พันธุ์รัตน์*, รัชเนศ ธนทวีวรกุล*, ดวง สัจจโกชนัน**
กอบพร อินทรตั้ง**, เพชรรัตน์ จงนิมิตสถาพร*, สุเนตร ศรีบุญเลิศ**,
ภนิดา ภูโตนา**, ปิณฑนา ศุภกุล**, นุชนาฏ เนสุสินธุ์**, นवलพรรณ เพียงเกษ**,
ชนิษฐา ศิริพรรณ**, ประกายฝน บรรดาศักดิ์ไพศาล**, จิราภรณ์ ทัพซาย**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 230 230 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 รายวิชา 230 330 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 และ รายวิชา 230 430 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3 มีจำนวนทั้งหมด 442 คน จำนวน 8 สาขาวิชา ดังนี้ 1) คณิตศาสตร์ศึกษา 2) วิทยาศาสตร์ศึกษา 3) การสอนภาษาไทย 4) สังคมศึกษา 5) ศิลปศึกษา 6) พลศึกษา 7) การสอนภาษาญี่ปุ่น 8) คอมพิวเตอร์ศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 363 คน คิดเป็น ร้อยละ 82.13

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ส่วน คือส่วนที่ 1 เป็นข้อมูล ลักษณะทั่วไปของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่ศึกษา สาขาวิชา ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประเมินค่าเพื่อศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพครู ประกอบด้วย 1) ความสำคัญของวิชาชีพครู 2) ความรักและความศรัทธาต่อวิชาชีพครู 3) ความมั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพ มีลักษณะแสดงความรู้สึกระดับ ความคิดเห็น 5 ระดับ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประเมินค่า เพื่อวัดคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพความเป็น ครูและคุณลักษณะต่อหน้าที่ครู เป็นข้อความที่แสดงลักษณะ พฤติกรรมหรือความสามารถใน การปฏิบัติงานในวิชาชีพ ครู แยกเป็น 5 ระดับ

คำสำคัญ : คุณลักษณะความเป็นครู

Keyword : Characteristics of Teaching

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น(ศึกษาศาสตร์)

**อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น(ศึกษาศาสตร์)

***นำเสนอในรูปแบบ Oral Presentation ในงาน ICER 2009 International Conference on Education Research at Faculty of Education Khon Kaen University 2009 ระหว่างวันที่ 11-12 กันยายน 2552

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทุกสาขาทุกชั้นปี มีคุณลักษณะความเป็นครูค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านเจตคติต่อวิชาชีพครูและพฤติกรรมด้านบุคลิกภาพความเป็นครู และพฤติกรรมต่อหน้าที่ความเป็นครู โดยมีเจตคติต่อความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูเฉลี่ยสูงสุด และมีพฤติกรรมต่อหน้าที่ครูเฉลี่ยต่ำสุด ยกเว้นสาขาสังคมศึกษาและสาขาศิลปศึกษาที่มีเจตคติต่อความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูเฉลี่ยสูงสุด แต่มีเจตคติต่อการประกอบวิชาชีพครูเฉลี่ยต่ำสุด ในส่วนของสาขาการสอนภาษาญี่ปุ่น ผลการศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะความเป็นครูเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่ต่ำกว่าสาขาอื่นๆ ($\bar{X} = 3.65 - 3.95$) โดยมีเจตคติต่อความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู เฉลี่ยสูงสุดแต่มีเจตคติต่อการประกอบวิชาชีพครู และพฤติกรรมต่อหน้าที่ครูเฉลี่ยต่ำสุด

Abstract

The purpose of this research was to study the characteristics of Teaching Professional Experience of Higher Education Student of Faculty of Education Khon Kaen University . The population consisted of 442 Second Year Students, Third Year Students and Senior Students who enrolled in the 230 230 Teaching Profession Experience I , 230 330 Teaching Profession ExperienceII and 230 430 Teaching Profession Experience III 422 Khon Kaen students in the Faculty of Education program in 1) Mathematics Education 2) Science Education 3) Teaching Thai 4) Social Studies 5) Art Education 6) Physical Education 7) Teaching English 8) Teaching Japanese 9) Computer Education and the sample group consisted of 363 random students in the 2007 academic year Percentage 82.13

The instrument using in this research were the questionnaire of students' opinion that separate three sections Section: 1 General Figures of Characteristics of Khon Kaen students such as sex, level , program, Grade point average (GPA.) Section: 2 The Questionnaire of Attitude toward teaching Profession includes 1) Significance of teaching Profession 2) Love and Faithfulness of teaching Profession 3) Confidential into earn a living Section: 3 The Questionnaire of rating scale

The result of this study were composed of Every students has the characteristics of Teaching Professional Experience was at the "much" level by high average of Love and Faithfulness of teaching Profession and low average of Behavior for Teacher Duty. Except majoring Social Studies and Art Education was at high average of Love and Faithfulness of teaching Profession and low of average of Attitude for Teacher. Teaching Japanese majoring was at high average of Characteristics of Teaching but lower than another majoring ($\bar{X} = 3.65 - 3.95$) and the highest average of Love and Faithfulness of teaching Profession but the lowest average of Attitude for earn a living teaching and Behavior for Teacher Duty.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีการกิจสำคัญในการพัฒนา การศึกษาอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้เป็น ครูที่มีสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูที่คุรุสภา กำหนด โดยการดำเนินงานการผลิตบัณฑิตที่เกี่ยวข้อง กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้บังเกิดผลและ

มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่คุรุสากำหนดและพัฒนา ให้สูงสุดเต็มศักยภาพของนักศึกษาแต่ละคน ทั้งนี้คณะ ได้กำหนดเป้าหมายคือ นักศึกษาผ่านกระบวนการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูทุกรายวิชา เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะ ตามองค์ประกอบของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์ วิชาชีพครู ทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามที่คุรุสากำหนด

ครูสภาได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพคือ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเรียน และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ดังนั้นหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ จึงกำหนดรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเรียนไว้ 3 รายวิชา ได้แก่ 1) วิชา 230 230 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 ที่เน้นการฝึกงานเบื้องต้นในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานประจำชั้น งานธุรการ งานกิจการนักเรียน งานพัฒนาสังคม ประชุมปฏิบัติการสรุปและประเมินผล การฝึกงานภายใต้การแนะนำและควบคุมของอาจารย์ 2) วิชา 230 330 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 เป็นการฝึกประสบการณ์แนะแนวและให้คำปรึกษาในสถานศึกษาภายใต้การนิเทศ ได้แก่ ฝึกกลวิธีที่ใช้ในการรู้จักนักเรียน การศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี การช่วยเหลือนักเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาและการให้คำปรึกษา 3) วิชา 230 430 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3 เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกสอน การสัมมนาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีหรือหลักการใหม่ๆ ตลอดจนประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขที่กำลังอยู่ในความสนใจโดยศึกษาบริบทของสถานศึกษาที่จะปฏิบัติงานสอน การเขียนแผนการสอน (ศูนย์ประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550)

จากข้อมูลดังกล่าว คณะศึกษาศาสตร์ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาในโครงการหลักสูตรการผลิตครู 5 ปี เป็นอย่างยิ่ง เมื่อนักศึกษาได้ผ่านการฝึกประสบการณ์ 3 รายวิชานี้แล้ว ต่อไปนักศึกษาจะได้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ซึ่งจุดประสงค์หนึ่งของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์คือ เพื่อให้ นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ก่อนที่จะเข้าสู่การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะทั้ง 8 สาขา ได้แก่ คณิตศาสตร์ศึกษา วิทยาศาสตร์ศึกษา การสอนภาษาไทย สังคมศึกษา ศิลปศึกษา พลศึกษา การสอนภาษาญี่ปุ่น และ คอมพิวเตอร์ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพที่เหมาะสมแก่นักศึกษา และนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้ในกระบวนการพัฒนาและปรับปรุงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 442 คน ซึ่งประกอบด้วยสาขาวิชา 1) คณิตศาสตร์ศึกษา 2) วิทยาศาสตร์ศึกษา 3) การสอนภาษาไทย 4) สังคมศึกษา 5) ศิลปศึกษา 6) พลศึกษา 7) การสอนภาษาญี่ปุ่น 8) คอมพิวเตอร์ศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 363 คน คิดเป็นร้อยละ 82.13

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลลักษณะทั่วไปของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่ศึกษา สาขาวิชา ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประเมินค่าเพื่อศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพครู ประกอบด้วย 1) เจตคติต่อความสำคัญของวิชาชีพครู 2) เจตคติต่อความรักและความศรัทธาต่อวิชาชีพครู 3) เจตคติต่อความเชื่อมั่น ความมั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพครู มีลักษณะแสดงความรู้สึกระดับความคิดเห็น 5 ระดับดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง/มากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วย/มาก

3 หมายถึง รู้สึกเฉยๆ / ปานกลาง

2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย/น้อย

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า เพื่อวัดคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพความเป็นครูและคุณลักษณะต่อหน้าที่ครู มีลักษณะข้อคำถามที่เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถในการปฏิบัติ 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือความสามารถมากที่สุด

4 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือความสามารถมาก

3 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือความสามารถปานกลาง

2 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือความสามารถน้อย

1 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือความสามารถน้อยที่สุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะความเป็นครู หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อวิชาชีพครู และพฤติกรรมหรือความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ครู

2. นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาประสบการณ์วิชาชีพครู 1 (วิชา 230 230) นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 (วิชา 230 330) และ นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3 (วิชา 230 430) ปีการศึกษา 2550

3. เจตคติต่อวิชาชีพครู หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อวิชาชีพครู ได้แก่ ตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพครู ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ความมั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพครู

4. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพความเป็นครู หมายถึง พฤติกรรมหรือความสามารถในการปฏิบัติด้านบุคลิกภาพความเป็นครู ได้แก่ การแต่งกาย กิริยามารยาท ความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา ความมั่นคงทางอารมณ์ การฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การบริหารเวลาในการทำงาน การใช้ภาษาและการสื่อสาร ความกระตือรือร้น การปฏิบัติตนต่อนักเรียนได้เหมาะสม ความมีมนุษยสัมพันธ์ต่อบุคคล ในสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

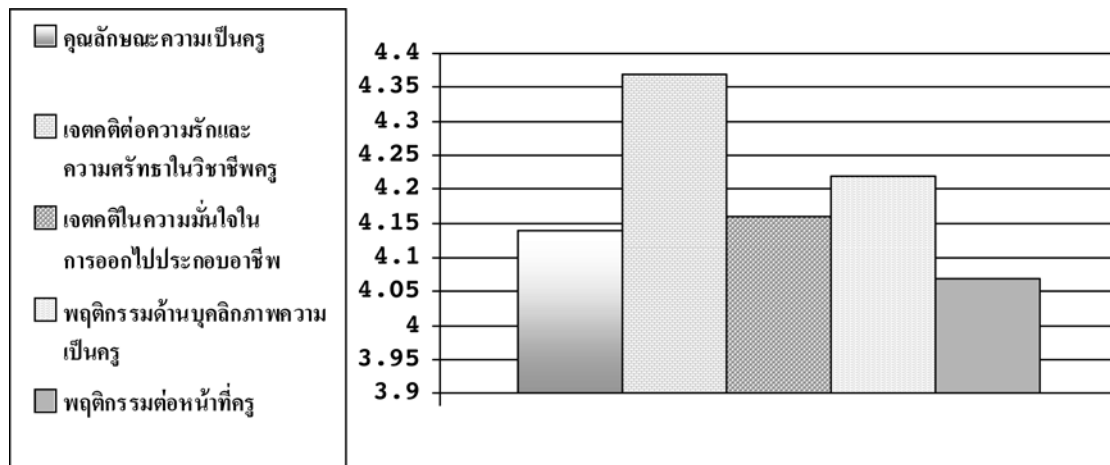
5. คุณลักษณะต่อหน้าที่ครู หมายถึง พฤติกรรมหรือความสามารถในการปฏิบัติที่มีต่อหน้าที่ครู ได้แก่ การร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน การใช้เทคนิคการปกครองนักเรียน การปฏิบัติหน้าที่ครูตามจรรยาบรรณวิชาชีพ การเข้าใจปัญหาของนักเรียน การใช้จิตวิทยาการให้แรงเสริม การช่วยแก้ปัญหาแก่นักเรียน การเขียนบันทึกและข้อความในการสื่อสาร การดูแลนักเรียนในฐานะอาจารย์ประจำชั้น การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดปายนิเทศ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำแผนการจัด การเรียนรู้ระยะยาว การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ การจัดทำสื่อการเรียนรู้ การใช้สื่อ การเรียนรู้ การใช้เทคนิคการสอน การส่งเสริมนักเรียนที่เรียนเก่ง การช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน การสร้างแบบฝึกหัด การสร้างข้อสอบ การวัดผลและประเมินผล การจัดกิจกรรมวิชาการ

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทุกสาขาทุกชั้นปี มีคุณลักษณะความเป็นครูค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านเจตคติต่อวิชาชีพครูและพฤติกรรมด้านบุคลิกภาพความเป็นครู และพฤติกรรมต่อหน้าที่ความเป็นครู โดยมีเจตคติต่อความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูเฉลี่ยสูงสุด และมีพฤติกรรมต่อหน้าที่ครูเฉลี่ยต่ำสุด ดังแผนภาพที่ 1

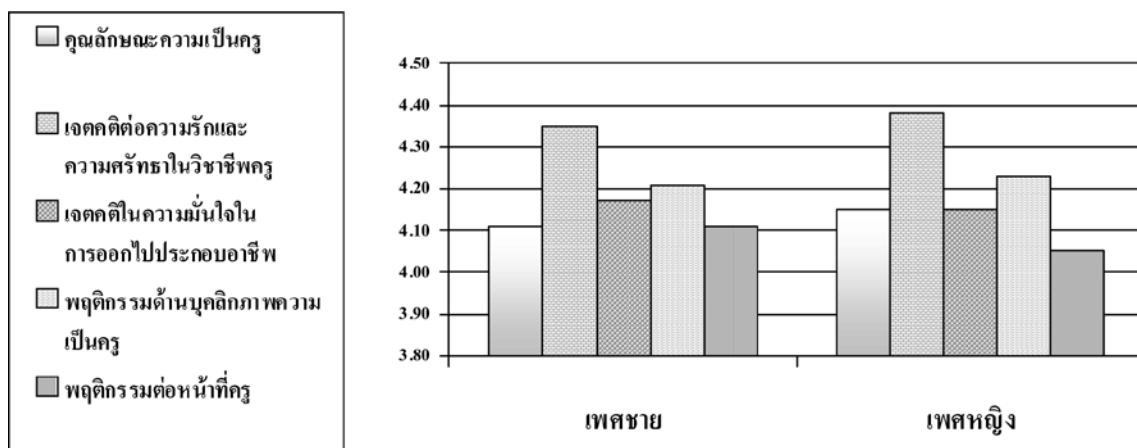

แผนภาพที่ 1 คุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทุกสาขาทุกชั้นปี

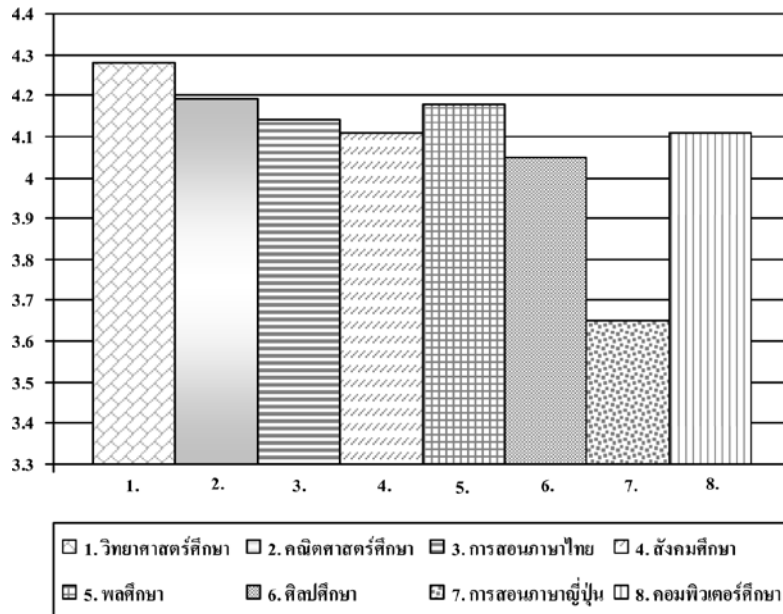
และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นครูระหว่างเพศชายและหญิง พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพศหญิง มีเจตคติต่อความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพศชาย แต่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพศชายมีพฤติกรรมต่อหน้าที่ครูเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพศหญิง ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 คุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาระหว่างเพศชายและเพศหญิง

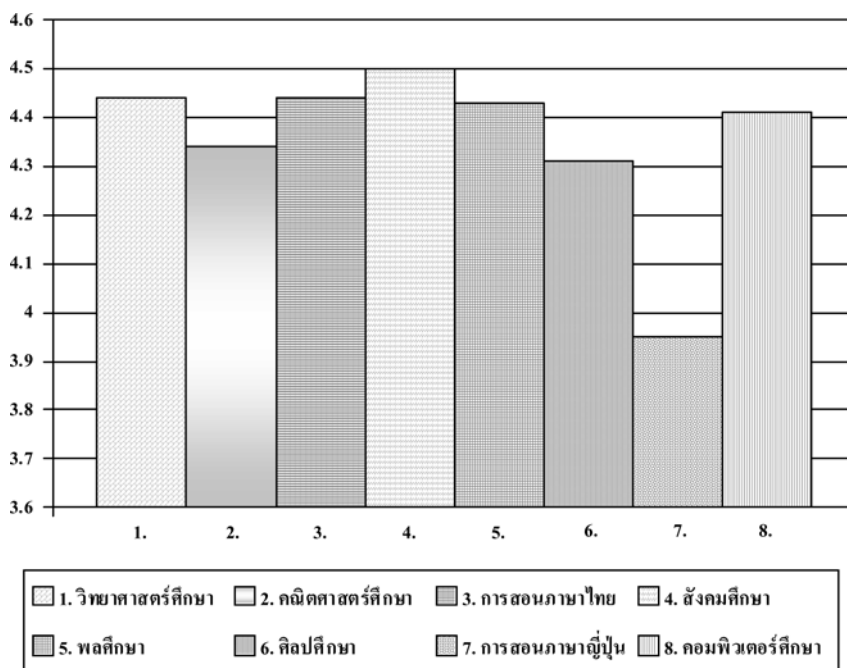
และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นครูในด้านเจตคติต่อการประกอบวิชาชีพครูระหว่างกลุ่มสาขาวิชาเฉพาะพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพสาขาวิทยาศาสตร์ศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพสาขาการสอนภาษาญี่ปุ่นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 เจตคติต่อการประกอบวิชาชีพครูระหว่างกลุ่มสาขาวิชาเฉพาะ

และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นครูในด้านเจตคติต่อความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูระหว่างกลุ่มสาขาวิชาเฉพาะพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพสาขาวิทยาศาสตร์ศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพสาขาญี่ปุ่นศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังแผนภาพที่ 4

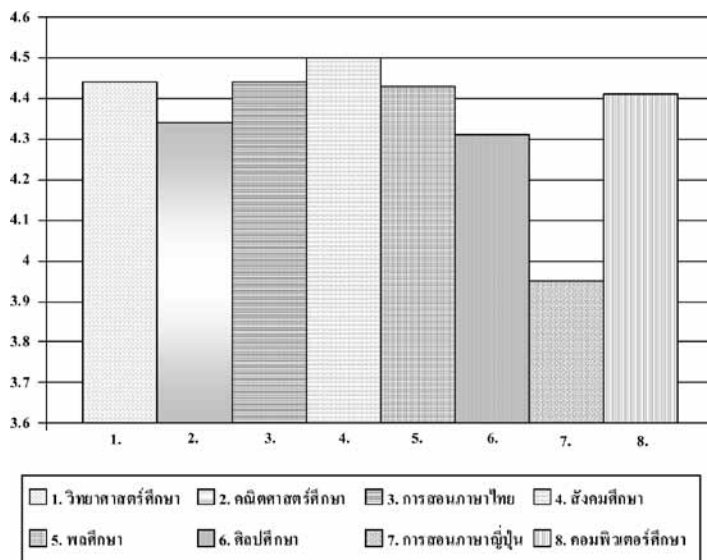
แผนภาพที่ 4 เจตคติต่อความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูระหว่างกลุ่มสาขาวิชาเฉพาะ

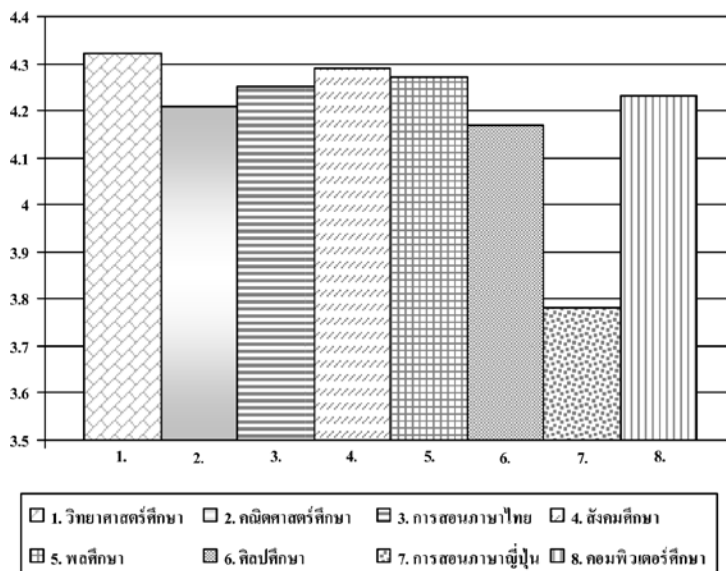
และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นครูในด้านเจตคติในความมั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพระหว่างกลุ่มสาขาวิชาเฉพาะพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพสาขาสังคมศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพสาขาญี่ปุ่นศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 เจตคติในความมั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพระหว่างกลุ่มสาขาวิชาเฉพาะ

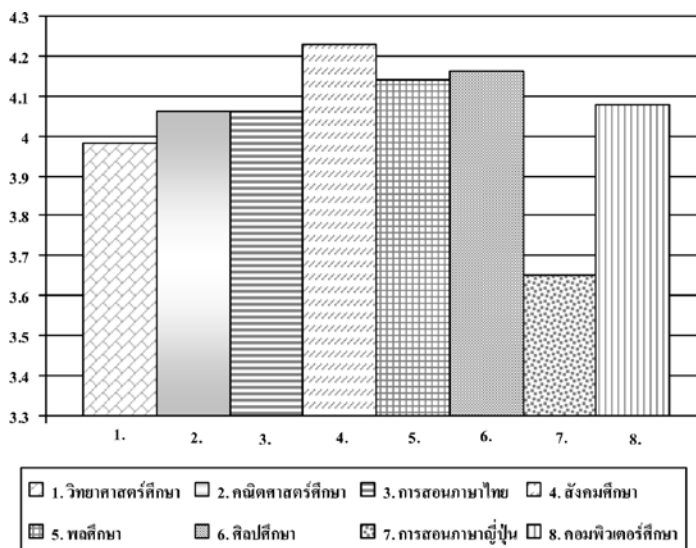
และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นครูในด้านพฤติกรรมด้านบุคลิกภาพความเป็นครูระหว่างกลุ่มสาขาวิชาเฉพาะพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพสาขาวิทยาศาสตร์ศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพสาขาญี่ปุ่นศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 พฤติกรรมด้านบุคลิกภาพความเป็นครูระหว่างกลุ่มสาขาวิชาเฉพาะ

และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นครูในด้านพฤติกรรมต่อหน้าที่ครูระหว่างกลุ่มสาขาวิชาเฉพาะพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพสาขาสังคมศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพสาขาญี่ปุ่นศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 พฤติกรรมต่อหน้าที่ครูระหว่างกลุ่มสาขาวิชาเฉพาะ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีคุณลักษณะความเป็นครูค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะเจตคติต่อความรักและความศรัทธาในอาชีพครูจะมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีพฤติกรรมต่อหน้าที่ครูเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ตั้งใจสมัครสอบเข้ามาเพื่อต้องการที่จะประกอบวิชาชีพครู ประกอบกับได้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแล้วทำให้นักศึกษามีความรู้ เข้าใจ บทบาทหน้าที่ และสามารถฝึกปฏิบัติการในรายวิชาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี จึงเป็นผลให้ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประทุม อัทธูและคณะ(2548) ซึ่งได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลของกระบวนการจัดการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครูของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่สังเกตและฝึกปฏิบัติงานครูในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ภาคต้นปีการศึกษา 2547 พบว่า นักศึกษาเห็นความสำคัญของอาชีพครูมีความรักและศรัทธาในอาชีพครู และมีความมั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพครู

นักศึกษามีการแต่งกายเหมาะสมกับวิชาชีพครู อยู่ในระดับมากที่สุด มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การบริหารเวลา การใช้ภาษาและการพูดสื่อความหมาย ความกระตือรือร้น มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ในระดับมากที่สุด

อย่างไรก็ตามผลจากการวิจัยในส่วนของคุณลักษณะด้านพฤติกรรมต่อหน้าที่ครูที่พบว่าต่ำสุดนั้น อาจจะด้วยเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างยังไม่ได้ฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาซึ่งจะได้ทำการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเมื่อเรียนชั้นปีที่ 5 จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างยังไม่แน่ใจว่าตนเอง จะมีพฤติกรรมหรือความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างครบถ้วนทุกประเด็น

เมื่อศึกษาโดยจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า คุณลักษณะความเป็นครูอยู่ในเกณฑ์ระดับมากทุกสาขาวิชา แต่ถ้าวัดเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแต่ละสาขาวิชาพบว่า สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษามีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูในด้านเจตคติต่อการประกอบวิชาชีพครูและพฤติกรรมด้านบุคลิกภาพความเป็นครูอยู่ในระดับสูงสุด สาขาสังคมศึกษามีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูในด้านเจตคติต่อความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู, เจตคติในความมั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพ และพฤติกรรมต่อหน้าที่ครูอยู่ในระดับสูงสุด ส่วนสาขาการสอนภาษาญี่ปุ่นมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นครูอยู่ในระดับต่ำสุดในทุกๆ ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาขาการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นสาขาที่เพิ่มเริ่มดำเนินการ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสาขาการสอนภาษาญี่ปุ่นอาจจะยังไม่แน่ใจในการประกอบวิชาชีพครู ภาษาญี่ปุ่น โดยอาจจะมียางเลือกด้านอาชีพอื่นมากกว่าสาขาอื่น และในส่วนของพฤติกรรมหรือความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ครูนั้น อาจจะเป็นเพราะว่ายังไม่ได้ฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จึงไม่แน่ใจว่าจะปฏิบัติหน้าที่ครูได้ดีเท่าที่ควร

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559)**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2549). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- ทัศนีย์ สุภเมธี. (2535). **รายงานการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูและคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาในวิทยาลัยครู ก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบเต็มรูป**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2533). **เจตคติ**. ค้นเมื่อ 30 กันยายน 2551. จาก http://www.br.ac.th/E-learning/lesson4_2.html
- เพ็ญสิริ สมเสียง. (2550). **รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเพื่อ มุ่งสู่ครูมืออาชีพของครูเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศูนย์ประสบการณ์วิชาชีพครู. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2550). **เอกสารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู**. ขอนแก่น: โรงพิมพ์แอนนาออฟเซต.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2546). **วัฒนธรรมคุณภาพ**. (ม.ป.ท.: ม.ป.พ.) (เอกสารอัดสำเนา).

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะผู้วิจัยขอเสนอแนะในประเด็นต่างๆซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านการศึกษาค้นคว้าคุณลักษณะความเป็นครู

ควรศึกษาค้นคว้าคุณลักษณะความเป็นครู โดยใช้เครื่องมือหลากหลาย เช่น แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกด้าน

2. ข้อเสนอแนะด้านการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้ครบทุกสาขาวิชา

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

- สุนทรียา ชัดเข้มและคณะ. (2548). รายงานการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู
ในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสมอ แสงวงศ์. (2537). พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร (สาขาวิชาประถมศึกษา)
มหาบัณฑิต บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2532). **ครูดี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- อารี ไส่ถิพันธ์. (2533). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมภายใต้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา.
กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

